

ადამიანის სოციალურ-ეკონომიკური უსაფრთხოების მაკროსისტემური დეტერმინანტები გაურკვევლობის და კონფრონტაციული გლობალიზაციის პირობებში

გივი ბედიანაშვილი
პროფესორი (ასოცირებული),
ეკონომიკის მეცნიერებათა დოქტორი
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ანოტაცია

კვლევის ძირითადი მიზანია კონფრონტაციული გლობალიზაციისა და მზარდი გაურკვევლობის პირობებში ადამიანის უსაფრთხოების თანამედროვე გამონევენების შესაბამისი კონცეფციის ჩამოყალიბება. ამ მიმართებით განხილულია და დასაბუთებულია სოციალურ-ეკონომიკური კონცეფცია, გაანალიზებულია ამ კონცეფციის თავისებურები, ხაზგასმულია მისი პრაქტიკული რეალიზაციის მნიშვნელობა. განახილულია ყურადღება ადამიანის სოციალურ-ეკონომიკური უსაფრთხოების მაკროსისტემური დეტერმინანტების გამოვლენაზე და მათი რეგულირების მნიშვნელობაზე. კვლევაში ნაჩვენებია, რომ თანამედროვე პირობებში მნიშვნელოვანია ადამიანის სოციალურ-ეკონომიკური უსაფრთხოების ინტერდისციპლინური ინსტიტუტის ფორმირება და მისი ეფექტიანი ფუნქციონირების უზრუნველყოფას.

საკვანძო სიტყვები: კონფრონტაციული გლობალიზაცია, გაურკვევლობა, ადამიანის უსაფრთხოება, უსაფრთხოების სოციალურ ეკონომიკური კონცეფცია, ადამიანის სოციალურ-ეკონომიკური უსაფრთხოების ინსტიტუტი

ადამიანის უსაფრთხოების მაკროეკონომიკური დეტერმინანტები მოიცავს ფართო წრის სოციალურ-ეკონომიკურ ფაქტორებს, რომლებიც გავლენას ახდენენ საზოგადოების სტაბილურობაზე, კეთილდღეობაზე და განვითარებაზე. ადამიანის უსაფრთხოება არის არა მხოლოდ ფიზიკური არსებობისთვის საფრთხის არარსებობა, არამედ ძირითადი უფლებებისა და რესურსების ხელმისაწვდომობა, რომლებიც უზრუნველყოფენ ცხოვრების ღირსეულ ხარისხს.

გაურკვევლობისა და კონფრონტაციული გლობალიზაციის პირობებში (Ahir et al, 2023; Bedianashvili, 2023; Papava, 2022; Papava & Maisaia, 2023; Papava & Bedianashvili, 2024), ადამიანის უსაფრთხოება განსაკუთრებით რთულ სიტუაციაში იმყოფება, რადგან გლობალური ეკონომიკური და პოლიტიკური ცვლილებები აძლიერებს რისკებს და გამონევენებს. ადამიანის უსაფრთხოება, რომელიც განისაზღვრება, როგორც ინდივიდების დაცვა კრიტიკული და გავრცელებული საფრთხეებისგან, მჭიდროდ არის გადაჯაჭვული ეკონომიკურ სტაბილურობასთან, სამართლიან ზრდასთან და არსებით რესურსებზე ხელმისაწვდომობასთან. თუმცა, მზარდი გლობალური გაურკვევლობისა და გეოპოლიტიკური დაპირისპირების პირობებში, ეკონომიკური უსაფრთხოების სხვადასხვა ასპექტების გათვალისწინებით (ბედიანაშვილი და სხვ., 2024; ერქომაიშვილი, 2024; გეშაპიძე, 2024; პაპავა, 2024; Gordon, 2012; Kharaishvili, 2024; Kipiani, 2024; Lindstaedt, 2022; Veshapidze & Karchava, 2022; SolAbility, 2024; Veshapidze et al, 2021), ეს მაკროეკონომიკური დეტერმინანტები ძალიან დაუცველი ხდება. ამ კონტექსტში, ადამიანის უსაფრთხოების ძირითად მაკროეკონომიკურ დეტერმინანტებს შორის შეიძლება გამოიყოს:

ეკონომიკური არასტაბილურობა და ფინანსური კრიზისი. გლობალურ ბაზრებზე გაურკვევლობა, რომელიც გამომწვეულია გეოპოლიტიკური დაძაბულობით, სავაჭრო ომებით და ცვლილებით ეკონომიკური ალიანსებით, ქმნის ფინანსური კრიზისების გაზრდილ რისკებს. სა-

ფონდო ბირჟის რყევებმა, ვალუტის გაუფასურებამ და კაპიტალის გაქცევამ შეიძლება გამოიწვიოს ეკონომიკის დესტაბილიზაცია, რაც იმოქმედებს დასაქმებაზე, შემოსავლებზე და სოციალურ სერვისებზე. გლობალური ფინანსური ვარდნა, როგორიცაა სავალსე კრიზისით ან საბანკო სისტემის დაშლით გამოწვეული, პირდაპირ ძირს უთხრის ადამიანის უსაფრთხოებას სიღარიბის, უმუშევრობის გაზრდით და სოციალური კეთილდღეობის პროგრამებისთვის ხელმისაწვდომი სახელმწიფო შემოსავლების შემცირებით (მაგალითები: 2008 წლის გლობალურმა ფინანსურმა კრიზისმა და ბოლოდროინდელმა შოკებმა, როგორიცაა COVID-19 პანდემია, მილიონობით ადამიანი დააყენა გაზრდილი ეკონომიკური დაუცველობის წინაშე, მოაქცია ისინი სიღარიბეში და მნიშვნელოვნად მოშალა უსაფრთხოების სისტემები).

გლობალურ მიწოდებათა ჯაჭვების მნიშვნელოვანი შეფერხებები. გლობალიზაციამ ურთიერთდაკავშირა ეკონომიკები, მაგრამ კონფრონტაციული დინამიკა, როგორიცაა სავაჭრო სანქციები, ენერგეტიკული და სასურსათო ომები, არღვევს გლობალურ მიწოდების ჯაჭვებს. ამ შეფერხებებმა შეიძლება გამოიწვიოს აუცილებელი საქონლის დეფიციტი, მათ შორის საკვების, მედიკამენტების და ენერგიის, რაც გადამწყვეტია ადამიანის უსაფრთხოებისთვის. გარდა ამისა, მიწოდების ჯაჭვის დაუცველობა აყენებს ქვეყნებს, განსაკუთრებით მათ, რომლებიც დამოკიდებული არიან იმპორტზე, ფასების ნახტომისებური მატების და ინფლაციის წინაშე, რაც კიდევ უფრო აისახება მათ უნარზე, უზრუნველყონ ძირითადი სერვისები თავიანთი მოქალაქეებისთვის (ბოლოდროინდელმა შეფერხებებმა COVID-19-ის პანდემიისა და რუსეთ-უკრაინის კონფლიქტის დროს აჩვენა, თუ რამდენად არის დამოკიდებული ეკონომიკა გლობალურ მიწოდების ჯაჭვებზე. შეფერხებებმა გამოიწვია საკვების ფასების ზრდა, სამედიცინო აღჭურვილობის დეფიციტი და ენერგეტიკული დაუცველობა მსოფლიოს რამდენიმე რეგიონში).

ინფლაცია და ცხოვრების ხარჯების კრიზისი. ინფლაციის მაღალი მაჩვენებლები, ხშირად გამწვავებული ეკონომიკური გაურკვევლობისა და გლობალური დაძაბულობის გამო, ამცირებს ინდივიდებისა და ოჯახების მსყიდველუნარიანობას. ფასების ზრდა ძირითად საქონელზე, როგორიცაა საკვები, საწვავი და საცხოვრებელი სახლი, არაპროპორციულად აისახება ყველაზე დაუცველ მოსახლეობაზე, რაც ამძაფრებს სიღარიბეს და უთანასწორობას. როდესაც მთავრობები იბრძვიან ინფლაციის კონტროლისთვის, ადამიანის უსაფრთხოება საფრთხეშია, რადგან ძირითადი ბაზური საჭიროებები ბევრისთვის მიუწვდომელი ხდება (გლობალურმა ინფლაციურმა ზენოლამ, რომელიც დაფიქსირდა 2022–2023 წლებში ენერგიის დეფიციტის და საკვების მიწოდების შეწყვეტის გამო, მნიშვნელოვნად გაზარდა ცხოვრების ღირებულება, რამაც გამოიწვია ფართო უკმაყოფილება, პროტესტი და სოციალური არასტაბილურობა როგორც განვითარებად, ისე განვითარებულ ქვეყნებში).

დასაქმება და შრომის ბაზრის არასტაბილურობა. ეკონომიკური გაურკვევლობა ასუსტებს შრომის ბაზრებს, რადგან ბიზნესები ამცირებენ ინვესტიციებს, ამცირებენ სამუშაო ადგილებს ან ანაცვლებენ ოპერაციებს გეოპოლიტიკური რისკების გამო. კონფრონტაციული გლობალიზაცია, რომელიც გამოირჩევა პროტექციონიზმითა და სავაჭრო დინამიკის ცვლილებით, კიდევ უფრო არღვევს შრომის ბაზრებს, განსაკუთრებით გლობალურ ვაჭრობაზე დამოკიდებულ სექტორებში. სამუშაო ადგილების დაკარგვა, შემოსავლის დაუცველობა და არასრულფასოვნება ამცირებს ინდივიდების უნარს, მიიღონ წვდომა ჯანდაცვაზე, განათლებაზე და საცხოვრებელზე, რაც პირდაპირ ძირს უთხრის ადამიანის უსაფრთხოებას (გაურკვეველი ეკონომიკური პირობებით დაჩქარებულმა ავტომატიზაციამ და დიגיტალიზაციამ შეიძლება კიდევ უფრო გამოანთავისუფლონ (განდევნონ) მომუშავეები, მაშინ როცა გიგ-ეკონომიკა უზრუნველყოფს ხშირად დაუცველ, დაბალანაზღაურებად სამუშაოს შესამჩნევად მცირე შეღავათებით, რაც ამცირებს მუშაკთა მედეგობას ეკონომიკური შოკების დროს).

მზარდი ეკონომიკური უთანასწორობა. გეოპოლიტიკური კონკურენციისა და ეკონომიკური გაურკვევლობის გარემოში, გლობალიზაციის უპირატესობები და სარგებელი სულ უფრო მეტად კონცენტრირდება რამდენიმე ადამიანის ხელში, მაშინ როცა მოსახლეობის დიდი ნა-

წილი განიცდის ხელფასების სტაგნაციას, უმუშევრობას ან შემცირებულ წვდომას ეკონომიკურ შესაძლებლობებზე. ეს მზარდი უთანასწორობა საფრთხეს უქმნის სოციალურ მთლიანობას და პოლიტიკურ სტაბილურობას, რადგან მარგინალიზებული ჯგუფები უფრო მგრძნობიარენი ხდებიან სიღარიბის, კონფლიქტისა და ექსპლუატაციის მიმართ (მდიდრებსა და ღარიბებს შორის მზარდი უფსკრული უფრო მძაფრდება ტექნოლოგიურ მიღწევებზე, ჯანდაცვასა და განათლებაზე არათანაბარი ხელმისაწვდომობით. ეკონომიკური უთანასწორობა ზღუდავს სოციალურ მობილობას და ძირს უთხრის ინდივიდებისა და სოციალური ჯგუფების შესაძლებლობებს კრიზისებთან გამკლავებაში).

სახელმწიფო ვალი და ფისკალური შეზღუდვები. გეოპოლიტიკური ზენოლის ან გლობალური გაურკვევლობის წინაშე მყოფი ქვეყნები შეიძლება აღმოჩნდნენ მზარდი სახელმწიფო ვალის პრობლემის წინაშე (რადგან ისინი ახორციელებენ სტიმულირების ზომებს, რათა დაასტაბილურონ თავიანთი ეკონომიკა ან კონფლიქტის პირობებში ახორციელებენ თავდაცვის ხარჯებს. ვალის მაღალი დონე ზღუდავს მთავრობების ფისკალურ სივრცეს სოციალურ სერვისებში, ჯანდაცვაში და ინფრასტრუქტურაში ინვესტიციებისთვის, რაც გადამწყვეტია ადამიანის უსაფრთხოებისთვის. მძიმე შემთხვევებში, ვალის კრიზისმა შეიძლება გამოიწვიოს მკაცრი ეკონომიკური ზომები, შეამციროს რა ამით საზოგადოების კეთილდღეობა და გაზარდოს დაუცველობა (რამდენიმე განვითარებად ქვეყანაში, მაღალმა სახელმწიფო ვალმა გამოიწვია ინვესტიციების შემცირება კრიტიკულ სფეროებში, როგორიცაა ჯანდაცვა და განათლება, რამაც მილიონობით ადამიანი უფრო ღრმა სიღარიბეში მოაქცია. საბერძნეთის სავალო კრიზისი და 2010-იან წლებში მიღებული მკაცრი ეკონომიკური ზომები ამ პრობლემის მკაფიო ილუსტრაციას წარმოადგენს).

კლიმატის ცვლილება და გარემოს დაცვა. კონფრონტაციული გლობალიზაციის ეპოქაში კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებით საერთაშორისო თანამშრომლობა სუსტდება, რაც გარემოს დეგრადაციას ამწვავებს. გლობალური ტემპერატურის ზრდა, ექსტრემალური ამინდის მოვლენები და რესურსების დეფიციტი (მაგ. წყალი, სახნავი მიწა) არაპროპორციულად მოქმედებს ღარიბ ერებსა. ეს გარემო ფაქტორები სულ უფრო მეტად არის აღიარებული, როგორც ადამიანის უსაფრთხოების მაკროეკონომიკური დეტერმინანტები, რადგან ისინი ინვესტენ მასობრივ მიგრაციას, სასურსათო დაუცველობას და კონფლიქტებს რესურსებთან დაკავშირებით (ქვეყნები, რომლებიც დიდწილად ეყრდნობიან სოფლის მეურნეობას ან ბუნებრივ რესურსებს, განსაკუთრებით დაუცველები არიან კლიმატის ცვლილების გამო გამოწვეული ეკონომიკური შოკების მიმართ, რამაც შეიძლება გამოიწვიოს ფართო გადაადგილება და კონფლიქტი რესურსების შემცირებასთან დაკავშირებით).

ენერგეტიკული უსაფრთხოება და რესურსებზე დამოკიდებულება. კონფრონტაციული გლობალიზაცია ხშირად ვლინდება ენერგეტიკული პოლიტიკის საშუალებით, როდესაც ქვეყნები იყენებენ კონტროლს ნავთობზე, გაზსა და სხვა რესურსებზე, როგორც გეოპოლიტიკურ ინსტრუმენტებს. ენერგეტიკის იმპორტზე ძლიერ დამოკიდებულ ქვეყნებს ემუქრებათ მნიშვნელოვანი რისკები ადამიანის უსაფრთხოების კონტექსტით, როდესაც ენერგორესურსების ფასები იზრდება ან მინოდება შეფერხებულია. ენერგეტიკულმა დაუცველობამ შეიძლება გამოიწვიოს ეკონომიკური სტაგნაცია, ბიზნესისა და შინამეურნეობების ხარჯების ზრდა და ელექტროენერგიის, გათბობისა და ტრანსპორტის ხელმისაწვდომობის შემცირება (ევროკავშირის ენერგეტიკული კრიზისი, რომელიც გამწვავდა რუსეთის წინააღმდეგ სანქციებით უკრაინის კონფლიქტის შემდეგ, ხაზგასმით აღნიშნავს ენერგეტიკაზე დამოკიდებული რეგიონების დაუცველობას გეოპოლიტიკური დაძაბულობის მიმართ, რაც იწვევს ინფლაციურ ზენოლას და ენერგომოხმარების ნორმირებას).

მიგრაცია და გადაადგილება. ეკონომიკური გაურკვევლობა, კონფლიქტები და გარემოსდაცვითი კრიზისები ხელს უწყობს ფართომასშტაბიან მიგრაციას და გადაადგილებას, რაც კიდევ უფრო ართულებს ადამიანის უსაფრთხოების საკითხს. მიგრანტებსა და იძულებით გადა-

ადგილებულ პირებს ხშირად ექმნებათ არასტაბილური საცხოვრებელი პირობები, შეზღუდული ხელმისაწვდომობა სოციალურ სერვისებზე და დასაქმების დაუცველობა. მასპინძელი ქვეყნებს, რომლებიც უკვე ებრძვიან ეკონომიკურ გამონეგებს, შეიძლება გაუჭირდეთ დიდი მიგრანტების ინტეგრაცია, რაც გამოიწვევს სოციალურ და ეკონომიკურ დაძაბულობას (ბოლოდროინდელი მიგრაციის ტალღები, მკაფიოდ მიანიშნებენ გეოპოლიტიკურ არასტაბილურობას, ეკონომიკურ კრიზისებსა და ადამიანთა უსაფრთხოების საკითხებს შორის ღრმა კავშირებზე).

გლობალური მრავალმხრივი ინსტიტუტების შესუსტება. კონფრონტაციული გლობალიზაციის ეპოქაში, მრავალმხრივი ინსტიტუტები, როგორიცაა მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაცია (WTO), საერთაშორისო სავალუტო ფონდი (IMF) და ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაცია (WHO), გავლენის შესუსტების წინაშე დგანან. ეფექტიანი გლობალური მმართველობის გარეშე, ეკონომიკურ კრიზისებზე, პანდემიებსა და კლიმატის ცვლილებაზე კოორდინირებული რეაგირება რთული ხდება, რაც ასუსტებს გლობალურ დონეზე ადამიანის უსაფრთხოების უზრუნველყოფის კოლექტიურ შესაძლებლობებს (პროტექციონიზმის, ცალმხრივი სანქციების და გაფანტული სავაჭრო შეთანხმებების ზრდა ამცირებს გლობალური თანამშრომლობის მექანიზმების ეფექტიანობას, ძირს უთხრის გლობალურ ერთიანობას, როგორიცაა საზოგადოებრივი ჯანმრთელობა და გარემოს დაცვა, რომლებიც გადამწყვეტია ადამიანის გრძელვადიანი უსაფრთხოებისთვის).

პოლიტიკური სტაბილურობა და სახელმწიფო ინსტიტუტების ეფექტიანობა. ეფექტიანი და სტაბილური სამთავრობო ინსტიტუტები მნიშვნელოვან როლს ასრულებენ როგორც მთლიანად ქვეყნის, ისე კონკრეტულად ადამიანის ეკონომიკური და სოციალური უსაფრთხოების შენარჩუნებაში. ძლიერ ინსტიტუტებს შეუძლიათ ეფექტიანად გაანალიზონ რესურსები, შეინარჩუნონ უზრუნველყოფის კანონის უზენაესობა და წესრიგი, განავითარონ სოციალური უსაფრთხოების სისტემები და თავიდან აიცილონ ეკონომიკური კრიზისები. პოლიტიკური არასტაბილურობა, კორუფცია და ცუდი, არაეფექტიანი მმართველობა იწვევს ეკონომიკური პრობლემების გამწვავებას და ადამიანის უსაფრთხოების გაუარესებას.

კულტურული უსაფრთხოების პრობლემები. კულტურული იდენტობის დაცვა და კულტურული ფასეულობების შენარჩუნება მნიშვნელოვან როლს თამაშობს ეკონომიკური ზრდის პროცესში, საზოგადოების სტაბილურობის და ერთიანობის უზრუნველყოფაში.

აღნიშნული ფაქტორები ერთად ქმნის ხელსაყრელ ან არახელსაყრელ მაკროსისტემურ გარემოს საზოგადოების დონეზე ადამიანის უსაფრთხოების უზრუნველსაყოფად. მდგრადი ეკონომიკური განვითარება, რესურსების ეფექტიანი მართვა, კეთილდღეობის და საზოგადოებრივი დოვლათის სამართლიანი განაწილება არის ძირითადი ელემენტები ადამიანის უსაფრთხოების მაღალი დონის შესანარჩუნებლად.

ამრიგად, გაურკვევლობისა და კონფრონტაციული გლობალიზაციის პირობებში, ადამიანის უსაფრთხოების დეტერმინანტები სულ უფრო დაუცველი და ურთიერთდამოკიდებული ხდება. ეკონომიკური კრიზისები, ინფლაცია, უთანასწორობა, გარემოსდაცვითი საფრთხეები და ენერგეტიკული დამოკიდებულება უფრო მეტად მძაფრდება სუსტი საერთაშორისო ინსტიტუტების და მზარდი გეოპოლიტიკური დაძაბულობის გამო. ასეთ გლობალურ გარემოში ადამიანის უსაფრთხოების დაცვა მისი სოციალურ-ეკონომიკური კონცეფციის შესაბამისად მოითხოვს კომპლექსურ მიდგომას და შეთანხმებულ ქმედებებს, მაკროსისტემური სოციალურ-ეკონომიკური პოლიტიკების შემუშავებას და რეალიზაციას, მიმართულს მდგრადობის, ინკლუზიური ეკონომიკური ზრდისა და მდგრადი განვითარების ხელშეწყობისაკენ. თანამედროვე პირობებში ფრიად მნიშვნელოვანია ადამიანის სოციალურ-ეკონომიკური უსაფრთხოების უზრუნველყოფაზე ორიენტირებული მთლიანობითი ინტერდისციპლინური ინსტიტუტის ფორმირება, მისი ეფექტიანი ფუნქციონირებისათვის საჭირო რესურსებით, შესაბამისი ნორმებით, კანონებით და მექანიზმებით.

ლიტერატურა

1. ბედიაშვილი გ., კობრეიძე გ., მიქელაძე ნ. (2024). გლობალური მდგრადი კონკურენტუნარიანობის და ეკონომიკური უსაფრთხოების ეკონომიკური პოლიტიკა: მაკროასპექტი. VI ეროვნული სამეცნიერო კონფერენციის მასალები: „მსოფლიო წესრიგის ტრანსფორმაცია და ეკონომიკური უსაფრთხოება: საქართველოს ძირითადი გამოწვევები და შესაძლებლობები“. ანსუ, ქუთაისი, 67-82.
2. ერქომაიშვილი გ. (2024). მწვანე წყალბადის როლი ენერგეტიკული უსაფრთხოების გაძლიერებაში და მისი წარმოებისათვის ინფრასტრუქტურის შექმნის ტენდენციები საქართველოში. VI ეროვნული სამეცნიერო კონფერენციის მასალები: „მსოფლიო წესრიგის ტრანსფორმაცია და ეკონომიკური უსაფრთხოება: საქართველოს ძირითადი გამოწვევები და შესაძლებლობები“. ანსუ, ქუთაისი, 38-45.
3. ვეშაპიძე, ვ. (2024). უსაფრთხოების ზოგიერთი ეკონომიკური ასპექტი ეკონომიკურ მოძღვრებათა კონტექსტში. *ეკონომისტი*, 20 (4).
4. პაპავა ვ. (2024). მსოფლიო ეკონომიკური წესრიგის შესაძლო ცვლილებები გლობალიზაციის ტრანსფორმაციის პირობებში და „შუა დერეფანი“. VI ეროვნული სამეცნიერო კონფერენციის მასალები: „მსოფლიო წესრიგის ტრანსფორმაცია და ეკონომიკური უსაფრთხოება: საქართველოს ძირითადი გამოწვევები და შესაძლებლობები“. ანსუ, ქუთაისი, 12-27.
5. ჩიქობავა მ. (2023). მზარდი სახელმწიფო ვალი, როგორც მოსალოდნელი გლობალური რეცესიის მთავარი ფაქტორი. ეროვნული სამეცნიერო კონფერენციის მასალები: „მსოფლიო ეკონომიკა პოსტპანდემიურ პერიოდში: შედეგები და გამოწვევები“. თსუ, ეკონომიკისა და ბიზნესის ფაკულტეტი.
6. Ahir H., Bloom N., & Furceri D, 2023. Global Economic Uncertainty Remains Elevated, Weighing on Growth. Retrieved February 2, 2024, from <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2023/01/26/global-economic-uncertainty-remains-elevated-weighing-on-growth>.
7. Bedianashvili G. (2023). Macrosystemic Challenges of Uncertainty under the Conditions of Confrontational Globalization. *Bulletin of the Georgian National Academy of Sciences*, 17(2), 174-179.
8. Gordon, D. (2012). Socio-Economic Security. In: van der Maesen, L.J.G., Walker, A. (eds) *Social Quality*. Palgrave Macmillan, London. https://doi.org/10.1007/978-0-230-36109-6_6
9. Kharashvili E. (2024). The Impact of conflict on food security: empirical challenges and opportunities. Conference materials: “STRATEGIC IMPERATIVES OF MODERN MANAGEMENT”, Kyiv, Ukraine.
10. Kipiani V. (2024). On some features of modern economic security (In Georgian). Retrieved August 25, 2024, from <https://accentnews.ge/ka/article/111939-tanamedrove-ekonomikuriusaprtxoebis-zogiertavis>
11. Lindstaedt N. (2022). *Human Security in Disease and Disaster*. New York. <https://doi.org/10.4324/9781003128809>
12. Papava, V., Bedianashvili, G. (2024). Social and Economic Resilience in Conditions of Confrontational Globalization and Uncertainty. *Bulletin of the Georgian National Academy of Sciences*, 18(3), 174-180.
13. Papava V., Maisaia V. (2023). On Economic Security under Confrontational Globalization and the Main Concepts of Geo-Economic Warfare. *Bulletin of the Georgian National Academy of Sciences*. 17(3):116-120.
14. Papava V. (2022). Pandemic, War and Economic Sanctions: From Turbulent to Confrontational Globalization. *Eurasia Review*, May 23. Retrieved November 17, 2023, from <https://www.eurasiareview.com/23052022-pandemic-war-and-economic-sanctions-from-turbulent-to-confrontational-globalization-oped/?fbclid=IwAR1zLFJs1kUFJWgp6qRXRWhLOy2OWnWjwIVUjMwjph-njqs00KoUQSi12Z4I>

15. SolAbility (2024). The GSCI: Global Sustainability Competitiveness Index. Retrieved January 6, 2024, from <https://solability.com/the-global-sustainable-competitiveness-index/the-index>
16. Veshapidze S. & Karchava L. (2022) Contradictions of globalization under the COVID-19 pandemic. *Bulletin of the Georgian National Academy of Sciences.*, 16(4), 152-157.
17. Veshapidze, S., Zubiashvili, T., & Chiabrishvili, K. (2021). Globalization and new Opportunities for Georgia. *Globalization and Business*, 6(12), 32-36.

MACROSYSTEMIC DETERMINANTS OF HUMAN SOCIOECONOMIC SECURITY IN THE CONDITIONS OF UNCERTAINTY AND CONFRONTATIONAL GLOBALIZATION

Givi Bedianashvili

Professor (associate), Doctor of Economic Sciences

Summary

The main goal of the study is to develop a concept relevant to the contemporary challenges of human security in the face of confrontational globalization and growing uncertainty. In this regard, the socio-economic concept is discussed and substantiated, the peculiarities of this concept are analyzed, the importance of its practical realization is emphasized. Attention is paid to the identification of macrosystemic determinants of human socio-economic security and the importance of their regulation. The study shows that in modern conditions it is important to form an interdisciplinary institution of human socio-economic security and ensure its effective functioning.

Key words: *confrontational globalization, uncertainty, human security, socio-economic concept of security, institute of human socioeconomic security*